

Journal of Education Studies

Volume 12
Issue 3 January-March 1984

Article 12

April 2023

คนกับความคิด : ทัศนะทางการศึกษาของ มาร์ติน คาร์นอย

เอมอุษา ชันธงพงษ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ชันธงพงษ์, เอมอุษา (2023) "คนกับความคิด : ทัศนะทางการศึกษาของ มาร์ติน คาร์นอย," *Journal of Education Studies*: Vol. 12: Iss. 3, Article 12.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.12.3.11

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol12/iss3/12>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

คนกับความคิด

ทัศนะทางการศึกษาของ มาร์ติน คาร์นอย

เอมมูชา บัณฑิตพงษ์

แนะนำ มาร์ติน คาร์นอย (Martin Carnoy)

มาร์ติน คาร์นอย มีเชื้อชาติเป็นชาวโพล (จากประเทศโปแลนด์) เขาเกิดที่กรุงวอร์ซอ เมืองหลวงของประเทศโปแลนด์ ในปี ค.ศ. ๑๙๓๘ และเดินทางไปอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๐

เขาได้รับการศึกษาที่สหรัฐอเมริกามาตลอด และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยชิคาโก (University of Chicago) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จนสำเร็จในปี ค.ศ. ๑๙๖๔

มาร์ติน คาร์นอย สนใจเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เขาสนใจคือแถบละตินอเมริกา และแอฟริกา

ขณะนี้เขาเป็นศาสตราจารย์อยู่ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ทำ

การสอนอยู่ในโปรแกรม การศึกษาว่าด้วยการพัฒนา

ผลงานเขียนของมาร์ติน คาร์นอยมีมากมายทั้งในรูปของบทความและหนังสือ เล่มที่ได้รับความนิยมกล่าวขวัญกันมาก คือ ชื่อ *Education as Cultural Imperialism* ซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ หลังจากนั้นเขาก็มีงานเขียนร่วมกับ Henry Levin (ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด เช่นกัน)

ระยะหลัง ๆ นี้เขาสนใจบทบาทของรัฐในด้านการศึกษา นัยว่าเขียนหนังสืออีกเล่มหนึ่งชื่อ *State and Education* เข้าใจว่าคงจะออกมาให้อ่านกันไม่ช้า

มีผู้เล่าว่าก่อนสมัยสงครามเวียดนามนั้น มาร์ติน คาร์นอย ก็เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มี

แนวคิดแบบสำนักทุนนิยมเต็มตัว แต่เหตุการณ์ต่อต้านสงครามเวียดนามในสหรัฐอเมริกา ทำให้เขาได้เรียนรู้อะไรใหม่ ๆ หลายอย่าง ได้พบกับนักคิดในแวดวงเศรษฐศาสตร์ ที่หัวก้าวหน้า ทำให้เขาเกิดความสนใจแนวคิดแบบมาร์กซิสต์

ด้วยเหตุนี้งานเขียนของเขาในระยะหลังๆ จึงมีจุดยืนแบบมาร์กซิสต์เป็นหลัก

ผู้ที่สนใจจะอ่านข้อเขียนของเขาก็พอจะหาอ่านได้จากหนังสือต่อไปนี้ คือ

๑) The Limits of Educational Reform ซึ่งเขาเป็นบรรณาธิการร่วมกับ Henry Levin

๒) Schooling in A Corporate Society ซึ่งเขาเป็นบรรณาธิการ

๓) CUBA : Economic Change and Educational Reform, ๑๙๕๕-๑๙๗๔ ซึ่งมีตัวเขา กับ Jorge Werthein เป็นผู้เขียน

นอกจากนี้ก็มีผลงานอื่น ๆ ที่พิมพ์ตามวารสารหลายเล่ม เช่น Harvard Educational Review (ฉบับล่าสุดก็มีข้อเขียนของเขา), Comparative Education Review, และ Review of Radical Economics เป็นต้น

อุทัย ดุลยเกษม

คาร์นอย เห็นด้วยกับนักการศึกษาหลายท่านว่า ระบบการศึกษาไม่สามารถแยกออกจากระบบเศรษฐกิจ และสังคมได้ การปฏิรูปการศึกษา จึงขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมด้วย เมื่อระบบทุนนิยมเข้าแทนที่โครงสร้างชนชั้น ศักดินา ผู้มีอิทธิพลคือนายทุน ผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และการผลิตสินค้า ความสำเร็จในโรงเรียน กลายเป็นหนทางไปสู่ฐานะทางสังคมที่สูงขึ้น ซึ่งการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ นั่นเป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคล ถ้าคนเรียนไม่ได้ดี ก็เป็นเพราะตัวเองไร้ความสามารถ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคม มิได้เกิดจากมวลชน แต่เกิดจากกลุ่มผู้มีอำนาจซึ่งต้องการสนองตอบความต้องการของตนเอง การศึกษาจึงต้องสอดคล้อง กับโครงสร้างสังคมที่พ่วงเขาอยู่ในตำแหน่ง จุดสุดยอดตั้งนั้นหน้าที่สำคัญของระบบการศึกษา คือ การโน้มน้าวให้แต่ละคนเชื่อว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เขาเป็นอยู่ เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในแล้ว (เพื่อเขาจะไม่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลง) เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ที่มีโครงสร้างลดหลั่นกันเป็นระดับ

ระบบการศึกษาในทัศนะของ คาร์นอย ขยายตัวอย่างรวดเร็วมาก เมื่อชนชั้นปกครอง

ลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม อย่างเช่น ในอเมริกา และภาคใต้ของบราซิล

นอกจากนี้ มาร์ติน คาร์นอย พูดถึงหน้าที่ของระบบโรงเรียนในสังคมทุนนิยมไว้ว่าการจัดระบบโรงเรียน และสังคมเป็นไปตามพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การศึกษาแบบตะวันตกจะทำให้คนพ้นจากความโง่เขลา ความด้อยพัฒนาไปสู่อารยธรรม และความทันสมัย หน้าที่ของโรงเรียนในการเปลี่ยนแปลงมนุษย์นี้ เทียบได้กับการเปลี่ยนคนไร้ฝีมือ ให้เป็นช่างฝีมือ เพื่อป้อน กระบวนการผลิตของทุนนิยมนั่นเอง

เมื่อโรงเรียนส่งเสริมให้ทุนนิยมคงอยู่ การพัฒนาบุคคลจึงถูกจำกัดอยู่กับการปรับตัวให้แข็งแรง และให้ความสำคัญกับวัตถุ แต่การพัฒนาตามแบบทุนนิยมจำกัดอยู่แค่ การเพิ่มผลผลิตทางวัตถุ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อคนกลุ่มน้อยที่ควบคุมการผลิต และประเทศทุนนิยมที่พัฒนาอุตสาหกรรมแล้วเท่านั้น มาร์ติน คาร์นอย จึงเห็นว่า บทบาทในการพัฒนาของระบบโรงเรียนยังแคบ เพราะไม่ได้คำนึงถึงประชาชนส่วนใหญ่ให้มีโอกาสดีขึ้นอย่างเท่าเทียมกันทุกชนชั้น ถ้าพิจารณาเพียงคนที่มีการศึกษาสูงมีรายได้สูง ยังไม่เพียงพอ ยังต้องพิจารณาอย่างอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น การลงทุนด้านทุนวัตถุ และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน

คาร์นอย เห็นว่ามนุษย์ถูกลดศักดิ์ศรี และถูกกำหนดบทบาทตามความมากมายของการศึกษาที่เขาได้รับ

เขาเห็นด้วยกับอิลลิช (Illich) ว่าการศึกษาในระบบโรงเรียนยังละเลยปัจจัยหลายด้านที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เขาชี้แจงและให้เหตุผลว่าระบบโรงเรียนในสังคมทุนนิยม มิได้เปิดโอกาสให้คนจนในเมือง และในชนบทได้เลื่อนฐานะให้สูงขึ้น แต่ทำหน้าที่หลักในการสืบทอดโครงสร้างทางสังคม และเศรษฐกิจจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยวิธีคัดเลือกนักเรียน และปรับนักเรียน ให้เหมาะกับโครงสร้างของทุนนิยม ทำให้คนเสียโอกาสที่จะเลือกด้วยตนเอง

เขายังเห็นว่าระบบการศึกษาในระบบเศรษฐกิจที่พัฒนาอุตสาหกรรม ถูกใช้เพื่อบังคับคนในวัยทำงานภายในประเทศ ให้ปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของนักอุตสาหกรรม และระบอบปกครองที่ครอบงำอยู่ดังจะเห็นได้จาก ระบบการศึกษาในอินเดีย เปลี่ยนคนอินเดียให้เป็นพลเมืองอังกฤษ การขยายการศึกษาเป็นการเพิ่มการควบคุมทางสังคมให้มากขึ้น การขยายการศึกษาของอังกฤษในแอฟริกา ก็เพื่อจุดประสงค์เดียวกันนี้

ตัวอย่างหนึ่งที่ คาร์นอย ยกมาสนับสนุนความคิดดังกล่าว คือ

ในอเมริกาเหนือ การศึกษาถูกใช้เพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลงในสังคม และคำจูนโครงสร้างอันดลบันดาลในสังคมไว้ โรงเรียนมีขึ้นเพื่อผลิตคนที่มีระเบียบวินัย สุขภาพเรียบร้อย และเตรียมคนให้เหมาะกับงานที่ต้องใช้ฝีมือในโรงงาน การทดสอบความสามารถและความถนัดทางวิชาชีพของนักเรียนทุกระดับชั้น กลายเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของการศึกษา

ในระดับระหว่างประเทศ มาร์ติน คาร์นอยเห็นว่า ระบบการศึกษาที่จัดตามแบบแผนตะวันตก สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของลัทธิจักรวรรดินิยม คือ ครอบงำประเทศอื่นด้วยการควบคุมทางเศรษฐกิจการเมือง โดยใช้ระบบโรงเรียนฝึกให้คนแสดงบทบาท ตามที่ประเทศเจ้าอาณานิคมต้องการ เขาเห็นว่าการศึกษาเป็นการครอบงำทางวัฒนธรรม แม้ว่าลัทธิจักรวรรดินิยม และอาณานิคม สมัยเก่าสูญสิ้นไป แต่ระบบการศึกษายังคงเดิม คือสืบทอดมาจากประเทศที่มีอำนาจเหนือ ระบบการศึกษาในประเทศผู้พึ่งพิง เป็นการลอกแบบจากระบบการศึกษาในเมืองแม่ ทั้งด้านหลักสูตร หนังสือเนื้อหา และภาษาที่ใช้ นักการศึกษาอเมริกันถูกส่งไปแอฟริกา เพื่อนำการศึกษาไปใช้ในอาณานิคมของอังกฤษ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาแบบตะวันตกที่ขยายไปทั่วโลก คือ การมุ่งใช้ประชาชนให้

เป็นประโยชน์ในระบอบปกครองอันใหม่ และปรับประชาชนให้เข้ากับระบอบนั้น คาร์นอยเรียกการศึกษาแบบนี้ว่า การทำให้เป็นอาณานิคมของระบบการศึกษา ดังหลักฐานที่เขาแสดงให้เห็น บทบาทของการศึกษาในการปรับตัว ออฟริกันและชาวเอเชียให้เข้ากับโครงสร้างอาณานิคมของชาวยุโรป คนได้รับการสอนให้ศรัทธาวัฒนธรรมพื้นเมือง และยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกว่าเป็นสิ่งดีพิเศษ โอกาสที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จจากโรงเรียนอยู่ที่เมืองนอก มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดอยู่ที่เมืองนอก ตามความเห็นของ คาร์นอย นักการศึกษาอเมริกันประสบความสำเร็จมากกว่าอังกฤษและบรรลุลุลผลเท่า ๆ กับชาวฝรั่งเศสในแอฟริกา ในการกำหนดอาชีวศึกษาระดับต่ำให้ชนกลุ่มน้อยในอเมริกาได้

โดยสรุป คาร์นอยเห็นว่าการศึกษากลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ในการทำให้คนจำนวนน้อยสามารถควบคุมชีวิตของคนจำนวนมาก โดยไม่มีการเรียกร้องขัดขึ้น แทนที่จะเป็นคนที่จำนวนมากสามารถเข้าใจและควบคุมการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของพวกเขาเอง

เอมมูซา บันธพงษ์